

Nový vodní zákon československý.

Do pracovního programu našeho parlamentu zařazena byla také osnova nového vodního zákona. Pokračuje se tak v novelizačních a unifikačních pracích, jež byly přerušeny světovou válkou.

Novým zákonem sjednocuje se vodní právo doposud v našich zemích různé a rozříštěné. Nahrazují se ustanovení říšského zákona číslo 93/68, zákonů zemských č. 71, 51 a 65 z r. 1870, některé §§ obec. zák. občanského, zem. zák. č. 25/86, ř. z. č. 117/84 a zák. čl. XXIII/85 s novelou č. XVII/13, a čl. č. XIV/84 a XXX/1900.

V historickém vývoji vodního práva sledujeme postupně zveřejňování vod. I od původní soukromoprávní úpravy postupuje se k úpravě veřejnoprávní. Počet veřejných řek vzrůstá a soukromá práva na vodách se omezují. Chápe se důležitost vod a jejich veřejný význam. Proto také slovenský zákon z doby novější více vyhovoval požadavkům nové doby, než zákon rakouský z polovice minulého století. A jestliže osnova postavila se na stanovisko kompromisní, znamená to, že jsme učinili malý krůček dozadu. Zásada veřejnosti byla na Slovensku více uplatněna a mám zato, že úředníci na Slovensku osnovou nadšení nebudou. Počet soukromých vod v osnově taxativně vypočtených je příliš značný. Myslím také, že dnes, kdy je nedostatek pramenů a kdy se budují vodojemy zachycující podzemní vody, prohlášení, že vody podzemní, mimo toky, jsou vodami neveřejnými, nebylo tím nejlepším řešením. I otázka důlních vod není dostatečně vyjasněna. Rovněž trpí v prvních hlavách osnova nepřehledností.

Bylo by však chybou podceňovati unifikační význam nového zákona, zavedení jednotné terminologie, soustředění vyvlastňovacích předpisů, novou úpravu družstev a svazů, sjednocení ustanovení, týkajících se pozemků, vzniklých regulací, nuceného přistoupení k vodovodu atd.

V hlavě I. obsažena jest všeob. část. Podána jest zde definice toku a rozdělení vod na veřejné a neveřejné. Pojem vod soukromých osnova nezná, poněvadž připomíná soukromé právo. Ani právní povaha veřejných vod se zde neřeší a i v hl. IV. se mluví jen o vodách ve správě státu, poněvadž tato otázka, týkající se právní povahy veřejných věcí, bude jednou řešena všeobecně. Dalším dělitkem jest, zda vody jsou povrchové, či podzemní. U těchto, které doposud upraveny nebyly, rozlišuje se, zda jde o stojaté vody či toky. Tu se pak ještě činí rozdíly, zda na povrchu ještě nebyly a či jen dočasně se ztrácejí.

Pro povahu vody není rozhodná právní povaha koryta. Jest to důležité ustanovení, přejaté ze slovenského práva a umožňující úřadu disposici s veřejnou vodou bez ohledu, kdo jest vlastníkem, držitelem, uživatelem koryta.

Hlava II. pojednává o užívání, jež je reálným právem a jen výjimečně osobním (převoz). U veřejných vod obecné užívání jest rozšířeno. Tu vodoprávní povolení netřeba. K zvláštnímu užívání však, ano, když toto se dotýká chráněných zájmů. Slovenský zákon obsahoval zde všeobecnější a dále jdoucí ustanovení.

Od užívání vod nutno lišit užívání koryta veř. vod (na př. dobývání písku). I majitel břehu, není-li jinak oprávněn, potřebuje úředního dovolení (ne vodoprávní povolení, neboť tu netřeba vodopr. řízení). Těž k zřízení převozu třeba ve většině případů povolení, a to zvláštního vedle vodoprávního povolení k zřízení potřebného zařízení na břehu.

Neveřejné vody jsou v užívání majitelů, ale i tu třeba povolení, když užívání se dotýká veřejného zájmu.

Vodoprávní povolení je aktem konstitutivním. Právního nároku na ně není (mimo případ dovolení při užívání koryta tím, kdo staví dílo

ve veřejném zájmu). Úřad ovšem nemůže jednat libovolně, je vázán pořadem zájmů a jisté nápravné prostředky jsou proto i zde možné.

I k zrušení vodního díla třeba povolení (na př. zařízení na břehu u převozu), neboť veřejnoprávní povinnost udržovat dílo v stavu neškodném nezaniká zánikem vodního práva.

Vedle udržovatele zná osnova ještě pečovatele, neboť péče a dozor svěřen je ještě zemím, okresům a státu. Rozlišení péče dle subjektů provede vládní nařízení.

O této péči, o ochraně proti vodám a o udržování jedná hlava III. a IV. V hlavě V. soustředěny jsou předpisy o vyvlastnění. Potřebných pozemků k vod. dílu lze nabýt soukromoprávně i veřejnoprávně, a tu se rozlišuje vyvlastnění dočasné a trvalé a to opět odnětí práva a omezení, kam spadá i zřízení služebnosti. Vyvlastnění pak možné je netoliko z veřejného zájmu, ale i ze soukromého, není-li námitek z veř. zájmu, nestačí zřízení služebnosti a účel je nevyhnutelně potřebný.

Osnova zná také celou řadu zvláštních případů vyvlastnění.

Hlava VI. obsahuje pak ustanovení o zákonných služebnostech, t. j. o povinnostech pobřežníků i majitelů vod. děl, trpěti vstup úředníků při výkonu služby a trpěti přistávání u břehů na místech úřadem určených. Zde netřeba vyvlastnění ani zřizování služebností, poněvadž již ze zákona soukromá práva tak daleko nesahají. Vedle toho pojednává tato hlava o nouzových opatřeních, kde svěřuje se starostovi určitá agenda vodo-právní.

Hlava VII. pojednává o vodních družstvech. Jsou buď dobrovolná, nebo dobrovolná s nuceným přístupem, nebo nucená, t. j. utvořená i bez souhlasu účastníků. Členství je povahy reální, což plyne i z příspěvků, které jsou veřejnoprávním reálním břemenem. Podkladem pro vyměňování členských povinností stává se zájmový katastr, což jest novinkou. K žádosti družstva jest povinen k příspěvkům i nečlen, má-li prospěch z družstevních podniků. Zvláštní předpisy platí o hrázových a úpravních družstvech. Jim přikládá se větší důležitost a proto dozor prováděný zvláštním ministerským zmocněncem jest zde stálý. Svazy družstev zná osnova pouze dobrovolné. V posledních dvou hlavách konečně projednána je příslušnost úřadů a řízení, ustanovení trestní a přechodná a závěrečná. Zvláštností je, že také pokus přestupků je trestný.

Dr. M. Jirásek.

Jugoslávsko-italský pakt o neutralitě.

Mezi Jugoslavií a Itálií byla dne 25. března t. r. podepsána smlouva, která se nazývá »pakt o neutralitě« a rozpadá se na politickou dohodu, dodatkovou dohodu o úpravě hospodářských styků a tři dodatkové protokoly.

Politická dohoda obsahuje osm článků a zavazuje obě strany k takovým povinnostem, že můžeme říci, že to je přímo jistá forma spojevnosti. V prvním článku se obě strany zavazují, že budou respektovati společné hranice i hranice na Jaderském moři a v případě, že by jedna strana byla nevyprovokovaně jedním nebo několika státy napadena, že se zdrží druhá strana jakéhokoliv postupu, jenž by mohl prospět útočnickovi. Ve druhém článku se praví, že v případě mezinárodních komplikací a, dorozumí-li se obě strany o tom, že jsou ohroženy jejich společné zájmy, zavazují se vzájemně se poradit o nutných opatřeních. Ve třetím článku potvrzují obě moci, že ve vzájemných stycích nesáhnou nikdy k válce jako nástroji politiky a že rozřeší všechny vzájemné spory klidnými prostředky. Ve čtvrtém článku se obě strany zavazují, že nestrpí